

PROJEKTNE NOVINE

Številka 3, oktober 2011

Promocijski material. Brezplačni izvod.

**ROMSKI POLETNI
TABOR ZA OTROKE**

**POUČNA EKSURZIJA
V MINIMUNDUS**

**VRTEC KERINOV GRM -
OPREMILI OTROŠKO
IGRIŠČE Z IGRALI**

**POLETNE DELAVNICE V ROMSKIH
IZOBRAŽEVALNIH INKUBATORJIH**

Aktivnosti v okviru projekta "Dvig socialnega in kulturnega kapitala v okoljih, kjer živijo predstavniki romske skupnosti" omogoča sofinanciranje Evropskega socialnega sklada Evropske unije in Ministrstva za šolstvo in šport. Številka operacije: OP 13.2.3.1.33.0001.0004

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ŠOLSTVO IN ŠPORT

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

KAZALO VSEBINE

UVODNA BESEDA.....	3
LETNO POROČILO O IZVAJANJU PROJEKTNIH AKTIVNOSTI V SKLOPU ROMSKEGA AKADEMSKEGA KLUBA ZA LETO 2010/2011	4
ROMSKI POLETNI TABOR ZA OTROKE	7
POMEN ZGODNJEGA ZAVEDANJA OTROKOVIH PRAVIC	8
POUČNA EKSURZIJA V MINIMUNDUS	8
UČNA POMOČ SKOZI MOJE OČI.....	11
UČNA POMOČ IN USTVARJALNE DELAVNICE	11
POLETNE POČITNICE.....	12
PEDAGOŠKI INŠTITUT	13
VRTEC KERINOV GRM - OPREMILI OTROŠKO IGRIŠČE Z IGRALI	17
POLETNE DELAVNICE V ROMSKEM IZOBRAŽEVALNEM INKUBATORJU HUDEJE	19
POLETNE DELAVNICE V ROMSKEM IZOBRAŽEVALNEM INKUBATORJU V ROSALNICAH	20
KOTIČEK ZA NAJMLAJŠE / EK MIŠTU LEKTIKNEDER	22
IZDELAJ SI SVOJO LUTKO	23

DRAGI BRALCI, CENJENE BRALKE,

pred vami se nahaja 3. številka Projektnih novin, v katerih lahko zasledite najbolj aktualne informacije, ki so povezane z izvajanjem različnih aktivnosti v sklopu ESS projekta »Dvig socialnega in kulturnega kapitala v okoljih, kjer živijo predstavniki romske skupnosti«.

V tokratni številki so v ospredju dogodki, ki so zaznamovali čas poletnih počitnic. V Romskem izobraževalnem inkubatorju Prekmurje je potekal že 3. poletni tabor za otroke, ki so ga člani Romskega akademskega kluba popestrili s poučno ekskurzijo v Minimundus. Na Pedagoškem inštitutu so potekala razna usposabljanja za pedagoške delavce, izdali pa so tudi trijezične slikanice in priročnike za vzgojitelje, starše in animatorje. V poletnih mesecih je prav tako bilo opremljeno otroško igrišče v Vrtcu Kerinov grm, ostali partnerji pa so si vroče dneve krajšali z izvajanjem različnih delavnic po Romskih izobraževalnih inkubatorjih.

Glede na to, da sledimo predlogom bralcev, nismo pozabili na naše najmlajše. Poleg refleksije otrok v obliki spisov in pesmic, smo uvedli rubriko »Otroški kotiček«/»Ek mištu lektikneder«, ki je namenjen predvsem temu, da se preko različnih vsebin spodbudi ohranjanje in negovanje romske kulturne dediščine.

Želimo vam obilo užitkov ob branju!

Uredniški odbor
Romskega akademskega kluba

PROJEKTNE NOVINE

Projektni Časopis
Romskega akademskega kluba
Murska Sobota

Uredniški odbor
ROMSKI AKADEMSKI KLUB

Urednik časopisa
ROMSKI AKADEMSKI KLUB

Lektorica
SAMANTA BARANJA

Oblikovanje in prelom:
CM grafično oblikovanje,
Matej Cvetko s.p.

Tisk
S-Stisk d.o.o., Beltinci

Naslov uredništva
ROMSKI AKADEMSKI KLUB
ČOPOVA ULICA 28
9000 MURSKA SOBOTA
TEL: 059055951
E: romskiakademskiklub@gmail.com

Nosilci projekta:
Inštitut za narodnostna
vprašanja Ljubljana

Spletna stran projekta
Dvig socialnega in kulturnega
kapitala v okoljih, kjer živijo
predstavniki romske
skupnosti: www.khetanes.si

LETNO POROČILO O IZVAJANJU PROJEKTHNIH AKTIVNOSTI V SKLOPU ROMSKEGA AKADEMSKEGA KLUBA ZA LETO 2010/2011

Aktivnost 9: Nudenje učne pomoči na ravni osnovne in srednje šole ter druge aktivnosti, ki so usmerjene v izboljšanje vključenosti romskih otrok v izobraževalni proces (projektna knjiga, 99 - 104)

Učna pomoč se je permanentno izvajala v romskih naseljih Dolič, Gornji Slaveči, Vadarci, Pušča, v RIIP Vanča vas – Borejci, RIIP Kamenci, RIIP Murska Sobota, na Srednji zdravstveni šoli Murska Sobota, OŠ Kuzma, OŠ Janka Padežnika Maribor in OŠ Maksa Durjave Maribor. Učno pomoč je skupno izvajalo 16 izvajalcev, v proces učne pomoči pa je bilo v obdobju poročanja vključenih 91 učencev in 12 dijakov.

Izvajalci učne pomoči vsak mesec oddajajo dnevnik učne pomoči, v katerih evidentirajo tedensko število ur ter vsebino opravljenega dela, na koncu vsakega dnevnika pa povzamejo vsestranski napredek učenca (v mesečni oceni). S pomočjo različnih metod in pedagoških pristopov izvajalci učne pomoči spoznavajo tudi talente otrok ter jih motivirajo in spodbujajo pri razvoju le-teh.

Velika večina od vseh v proces učne pomoči vključenih osnovnošolskih otrok ima v šoli težave **pri slovenskem jeziku in matematiki**, sledi pa še **prvi tuji jezik**. Splošen učni uspeh v učno pomoč vključenih učencev se v prvem

letu izvajanja projekta **ni bistveno izboljšal**, so se pa zagotovo **izboljšale ocene pri posameznih predmetih**, kar je velik dosežek v relativno kratkem času. Za pomemben dosežek v prvem letu izvajanja projekta štejemo tudi **redno opravljanje domačih nalog ter branje knjig za domače branje, pripravo referatov in plakatov**. Ne beležimo kakšnih večjih izostankov od pouka; učenci in dijaki, ki so redno obiskovali učno pomoč, namreč od pouka v glavnem **niso izostajali**. Pri njih je opazna tudi **večja motivacija za izobraževanje in nadaljevanje šolanja**, tako da lahko rečemo, da tudi **med mlado romsko populacijo izobraževanje vse bolj postaja potreba in vrednota**. Veliko učencev in dijakov prostovoljno poišče učno pomoč.

Doseženi rezultati v obdobju poročanja:

- izboljšanje ocen pri predmetih matematika, slovenščina in tuji jezik;
- izboljšanje delovnih navad učencev in dijakov (sprotno pisanje domačih nalog) ter zmanjšanje izostankov od pouka;
- dva izvajalca učne pomoči s srednješolsko izobrazbo, ki sta zaposlena na Romskem akademskem klubu, na lastne stroške nadaljujeta izobraževanje na univerzitetni ravni.

Z izvajanjem učne pomoči v Romskih izobraževalnih inkubatorjih, ki so locirani v romskih naseljih, ter na domovih učencev Romski akademski klub udejanja eno od ključnih sporočil iz *Memoranduma o vseživljenjskem učenju*, po katerem je potrebno zagotoviti *možnosti za vseživljenjsko učenje vsakemu učencu, kolikor je le mogoče blizu, v njihovih lastnih okoljih in tudi s podporo IKT* (RIIP so namreč opremljeni s sodobno IKT opremo, katero lahko za učne namene uporabljajo tudi v procesu učne pomoči vključeni romski učenci in dijaki). S tem pa projekt pomembno

prispeva tudi k *izgradnji inkluzivne družbe, ki ponuja enake možnosti dostopa do kvalitetnega učenja* tudi najranljivejšim skupinam (med katere se nedvomno uvrščajo tudi Romi) *in kjer ponudba izobraževanja in usposabljanja temeljita predvsem in najprej na potrebah posameznika.*

Aktivnost 12.2: Poletni romski tabor (projektna knjiga, 112)

Letošnji poletni tabor je potekal v RIIP Vanča vas – Borejci v času od 8. do 13. avgusta. Tabor je potekal vsak dan v dopoldanskem in popoldanskem času. V dopoldanskem času so cel teden potekale različne športne, sociološko-psihološke, kulturne, geografske, ustvarjalne ter dramske delavnice. V popoldanskem času pa so potekale fotografske in filmske delavnice, ki jih je v okviru tabora izvajal Inštitut za narodnostna vprašanja. Poletnega romskega tabora se je udeležilo 70 otrok iz štirih romskih naselij v Prekmurju: Dolič, Gornji Slaveči, Kamenci in Vanča vas – Borejci. Otroci so se medsebojno spoznavali in nadgrajevali že ustvarjene prijateljske odnose. Žal pa se neromski otroci tabora niso udeležili, tako da je ustvarjalno druženje na taboru potekalo le med romskimi otroki. Vendar je pa tudi to velik napredek, da so se na istem kraju zbrali otroci iz različnih romskih naselij, ki se doslej v glavnem še niso družili med seboj. Romski otroci so tako na različnih delavnicah (dejavnostih) ohranjali in negovali pomen romske kulture in jezika ter pridobili nova, pomembna znanja s področja fotografije in filma.

Aktivnost 12.3: Izvajanje izobraževalnih vsebin v okviru Festivala romske kulture Romano Čhon/Romski mesec (projektna knjiga, 113 - 114)

Romski mesec oz. Romano Čhon se je izvajal v mesecu aprilu. Letos je festival romske kulture potekal kar v sedmih slovenskih mestih, in sicer v Ljubljani, Mariboru, Murski Soboti, Novem mestu, Celju, Slovenj Gradcu in Lendavi. Del tega vseslovenskega projekta so tudi *kakovostne izobraževalne vsebine*, ki so namenjene tako

romski kot drugi populaciji. Namen teh aktivnosti je, da se med že prepoznavnim festivalom odvijajo dogodki, ki pomembno vplivajo na krepitev medkulturnega dialoga. Število udeležениh otrok in mladine na različnih aktivnostih v sklopu festivala je **240**.

Aktivnost 12.4: Priloga »Projektne novine« časopisa Romano Glauso (projektna knjiga, 114 - 115)

Do letošnjega avgusta sta bili pripravljene in natisnjene dve številki »Projektne novine« (naklada: 2 x 1000 izvodov). V projektne časopisu smo predstavljali projektne aktivnosti (lastne in od konzorcijskih partnerjev) ter promovirali projektne rezultate in izdelke otrok, vključenih v proces učne pomoči ter v ustvarjalne delavnice, posebno pozornost pa smo namenili tudi promociji festivalskega dogajanja v okviru romskega meseca kulture »ROMANO ČHON«. Pripadniki romske skupnosti iz Romskega akademškega kluba so se usposobili za uredniško in novinarsko delo, kar je pomemben prispevek k dvigu kulturnega kapitala. Z distribucijo »Projektne novine« (s pomočjo v projektne aktivnosti vključenih učencev in dijakov, zaposlenih na projektu ter preko partnerskih šol in po pošti) se projektne aktivnosti ter rezultati projekta promovirajo v večini romskih gospodinjstev, pa tudi med učenci ter učitelji iz partnerskih osnovnih šol in tudi širše. »Projektne novine« namreč pošiljamo tudi vsem romskim društvom v Sloveniji, državnim organom in organizacijam

ter institucijam, partnerskim osnovnim in srednjim šolam ter medijem. »Projektne novine« smo promovirali tudi v tujini, in sicer na Svetovnem romskem festivalu »Khamoro« v Pragi, katerega so se udeležili mladi Romi iz celotne Evrope, ki se prav tako ukvarjajo z izobraževanjem Romov. Na tem festivalu smo predstavili tudi naše aktivnosti za dvig socialnega in kulturnega kapitala Romov v Sloveniji.

Aktivnost 12.5: Obšolski program »Nogometna šola« (projektna knjiga, 116 - 118)

Obšolski program »Nogometna šola« je potekal celo leto. Treningi so se odvijali v Romskem izobraževalnem inkubatorju Prekmurje Vanča vas – Borejci, v zimskem času pa v telovadnici OŠ Tišina in SŠC Murska Sobota. Število otrok se je nenehno gibalo okrog 35, v času poletnih počitnic pa je otrok nekaj več. V prvem letu so bili v nogometno šolo vključeni otroci iz romskih naselij Vanča vas – Borejci, Pušča, Cankova, Ropoča, Lemerje, Kamenci, Serdica ter trije neromski otroci iz Gornje Radgone; na turnirjih pa sta nastopila dva neromska otroka iz Krajne, en hrvaški otrok, ki živi v Avstriji in avstrijski otrok iz čezmejne vasi Dedenitz. Otroci so bili razvrščeni v tri starostne skupine, in sicer: od 4-7 let, od 8-10 let in od 11-12 let (pri tej skupini je sodelovalo tudi nekaj starejših otrok). Najmlajša skupina je trenirala 2-3 krat, ostali pa 3-4 krat tedensko. O delovanju projektne »Nogometne šole« izvajalci vodijo naslednjo

dokumentacijo: prisotnost na treningih, tekmah in turnirjih; o doseženih rezultatih na tekmah in turnirjih; o seminarjih, ki se jih udeležujejo trenerji.

Imajo pa tudi redne tedenske sestanke, na katerih se dogovarjajo o skupnem delu, odpravljajo morebitne napake, ocenjujejo psiho-fizične dosežke otrok ter njihovo zavzetost za delo. Vse to pa ni pglavitni cilj nogometne šole. Najpomembnejše je dejstvo, da se otroci ukvarjajo s športom, ne glede na talent. Izvajalci tudi permanentno sodelujejo s starši otrok, ki so vključeni v »Nogometno šolo«. Tudi starše namreč motivirajo za to, da otroke spodbujajo za ukvarjanje s športom. Opravili so veliko individualnih pogovorov s starši, na katerih so pohvalili posameznega otroka. Že po prvem letu delovanja projektne »Nogometne šole« so bili doseženi pričakovani rezultati, saj so otroci pridobili znanja in veščine, pomembne za življenje in za enakopravno participacijo v družbi, in sicer:

- timsko delo, tovarštvo, točnost, delovne navade in odgovornost;
- skrb za osebno higieno;
- razvijanje zdravega življenjskega sloga;
- utrjevanje in povečevanje zanimanja za nogomet.

Projektna »Nogometna šola« je pomembno prispevala tudi k izboljšanju kurantnosti na trgu dela tako izvajalcev kakor (v perspektivi) tudi »mladih romskih nogometašev«. Izvajalci aktivnosti v okviru »Nogometne šole« (koordinator in trenerji) se namreč permanentno izobražujejo. Na teh izobraževalnih seminarjih so pridobili veliko novih znanj, ki jih sedaj uspešno prenašajo na otroke. S pridobitvijo trenerskih licenc pa so si izboljšali tudi svoj položaj na trgu dela, saj imajo možnost, da po zaključku projekta delajo v kakem klubu ali nogometni šoli. Tudi otroci so pridobili veliko znanja in morda bo za katerega otroka to življenjska priložnost, da se pozneje profesionalno ukvarja z nogometom.

Vinko Cener, vodja projekta
Romski akademski klub

ROMSKI POLETNI TABOR ZA OTROKE

V romskem naselju Vanča vas – Borejci se je v ponedeljek, 8. avgusta 2011, pričel že 3. poletni romski tabor za otroke v organizaciji Romskega akademskega kluba. Tabor je v prostorih Romskega izobraževalnega inkubatorja Prekmurje potekal šest dni, zajemal pa je veliko različnih in dinamičnih delavnic in aktivnosti, kot so štafetne igre, geografske, psihološko-socialne, ustvarjalne in druge delavnice. Še posebej je izstopala delavnica o otrokovih pravicah, ki jo je vodil Aljoša Rudaš, član Romskega akademskega kluba in vzgojitelj v Vrtcu Romano na Pušči.

tabor, želimo člani Romskega akademskega kluba opomniti večinsko prebivalstvo, da tudi Romi v Sloveniji zmoremo doseči zavidljive rezultate na različnih področjih.

Sandi Horvat,
koordinatorska učne pomoči
Romski akademski klub

Majhni mojstri fotografiranja

V popoldanskem času so potekale fotografsko-filmske delavnice, ki jih je uspešno organiziral Inštitut za narodnostna vprašanja iz Ljubljane. Poletnega tabora se je skupno udeležilo 70 otrok iz štirih prekmurskih romskih naselij, prav tako iz Maribora.

S tovrstnimi dogodki, kot je med drugim poletni

Skupinska fotografija vseh udeležencev tabora

POMEN ZGODNJEGA ZAVEDANJA OTROKOVIH PRAVIC

Konvencija o otrokovih pravicah je dokument, ob katerem bi se lahko vsak posameznik sodobne družbe zamislil in si postavil ponavljajoče se vprašanje: »Kaj kot posameznik družbe jaz doprinašam k udeležanju otrokovih pravic?«

Konvencija o otrokovih pravicah je zapisana z namenom in ni zgolj formalna oblika dokumenta, ampak opozarja na najmlajše člane naše družbe, ki potrebujejo dodatno skrb in varstvo za kakovosten psihofizični razvoj po meri otroka. Če želimo čez trideset let prijaznejšo družbeno okolje z visoko inteligenco, moramo vlagati v otroke in upoštevati njihove pravice, s tem da jih seznanjamo tudi z dolžnostmi, ki so nepogrešljiv partner vsake otrokove pravice.

Spoznavanje otrokovih pravic in polaganje temeljev zavedanja le-teh je naložba v

nadaljnji razvoj, saj otroci in učenci na njim primeren način razumejo zahtevne koncepte, kot so pravice, enakopravnost, solidarnost ipd. Če začnemo z nečim, kar je otroku poznano, in potem to znanje in razumevanje širimo z njemu primernimi metodami in oblikami, so otroci sposobni empatije, povezovanja svojega življenja z drugimi in razumevanja sveta. Preko takšnega načina dela se lahko izognemo zgodnjemu oblikovanju predsodkov in negativnim stereotipom.

»Tisti, ki upošteva otrokove pravice, sooblikuje otroku prijazen svet – svet po meri otroka.«

Aljoša Rudaš,
vzgojitelj

POUČNA EKSURZIJA V MINIMUNDUS

V soboto, 24. septembra 2011, smo v sklopu ESS projekta »Dvig socialnega in kulturnega kapitala v okoljih, kjer živijo predstavniki romske skupnosti« otroke, ki so v preteklem šolskem letu redno obiskovali aktivnost »Učna pomoč«, peljali na poučno ekskurzijo v Minimundus. Omenjeni park se nahaja v Celovcu v sosednji Avstriji. Izleta se je udeležilo 26 romskih otrok iz petih romskih naselij, spremljalo pa jih je 10 članov Romskega akademskega kluba. Na poti v Celovec smo za otroke pripravili zanimive opise pokrajin, skozi katere smo potovali. V parku Minimundus smo si ogledali makete svetovno znanih zgradb iz različnih krajev. Tam nas je pričakal tudi vodič, ki nas je skozi park popeljal v slovenskem jeziku. V parku smo si ogledali Eifflov stolp, znamenitosti iz

Egipta, razne templje s celega sveta, znamenitega Budo, napis Hollywood ter tri znamenitosti iz Slovenije: blejski grad, blejski otok s cerkvijo ter Narodno in univerzitetno knjižnico v Ljubljani. Vsi razstavljeni modeli so narejeni iz originalnih materialov stavb, ki jo ponazarjajo, zgrajene pa so v razmerju 1:25. Otroci so se na ekskurziji zelo zabavali ter ustvarili nova prijateljstva. Tovrstne ekskurzije bomo organizirali tudi v prihodnje, kot nagrado za trdo delo v šoli in izboljšanje učnega uspeha.

Sandi Horvat,
koordinator učne pomoči
Romski akademski klub

Svet v malem...

*...je s pomočjo vodiča
postal veliko bolj zanimiv...*

*...ogledali smo si tudi
Eifflov stolp...*

*...in se na koncu v spomin
še vsi skupaj poslikali.*

JAZ V MINIMUNDUSU

Čezrog, pol osme smo šli od avtobusne postaje Hanča nas-
Borejci, kjer so nas pričakali izvajalci učne pomoči Sandi,
Megi, Vinko, Marcel, Ilo se je že na pol polni avtobus
iz otroke iz marlja Glavenci in prav tako izvajalci učne pomoči
Sina, Ramona, Doris in Luka, tako, da smo ob osmih hodili
na pot proti Haniboru, tam so nas pričakali otroci iz OŠ
Janka Paderjaka in OŠ Maks Durijave prav tako
izvajalci učne pomoči Miha.

Šli smo proti Avstriji natančneje v Elanzenfurt - Celovec. Na
avtobusu je bilo pestro in zanimivo saj smo ob poti
izvedeli, kaj se se peljemo in spoznavali naravno lepoto in
znamenitosti Slovenije in Avstrije. Dobil sem nalogo, kjer sem
spredaj na avtobusu bral o naši destinaciji mestu Elanzenfurt
in Minimundusu, tako smo lahko vedeli kam gremo. Ko je ura
odšla 12 smo prišli pred park Minimundus - svet v malem.
Tam nas je pričakal vodič, ki je govoril slovensko. Razkazoval
nam je znamenitosti iz celega sveta, kjer mi je ostal v spominu
Bejflor stolp, Londonki Tower prav tako raketa, ki je vzletela
dva metra v zrak. Tam najdemo tudi gradbe iz Slovenije. In
sicer Kavodna ~~Univerzitetna~~ knjižnica v Ljubljani, Blejski grad
in Blejski otok.

Potem smo imeli kosilo in ob 4 ure se odpravljali proti
Sloveniji. Na avtobusu proti domu smo se zabavali in peli različne
pesmi. Peljali smo se mimo Hanibora, kjer smo odložili naše
prijetelje iz Hanibora in tako smo se odpravili proti domu
v Bečunje. Domov sem prišel ob 7 uri zvečer domov.
Upam, da bom naslednje leto se lahko udeležil takšne ekskurzije,
kjer sem se veliko naučil in spoznal lepoto sveta.
Za naslednje leto naučim za GARDALAND!

Alex Kovar
6.B OŠ TOLMA

UČNA POMOČ SKOZI MOJE OČI

Pred nekaj časa se mi je ponudila možnost, da lahko delam kot izvajalec učne pomoči. Ker se opisujem kot prijazno osebo in ker rad pomagam drugim ljudem, sem z veseljem prikimal.

Moje delo kot izvajalec učne pomoči je, da pomagam otrokom pri domačih nalogah, jim razložim, česar ne razumejo, pomagam pri izdelovanju plakatov ter jih dodatno spodbujam, da se učijo sproti, kajti nagrada za to so boljše ocene in korak bližje do svojega sanjskega poklica.

Učna pomoč, ki poteka v Romskem izobraževalnem inkubatorju Prekmurje (RIIP) v romskem naselju Vanča vas – Borejci, poteka dobro in brez težav. Pri otrocih, ki redno obiskujejo učno pomoč, so se že pokazale pozitivne spremembe pri ocenah. In verjemite, res lepo je videti otroka, ki z nasmeškom na obrazu obišče RIIP in z veseljem sporoči novico

o dobri oceni ali dodatni pohvali v šoli. Zelo malo je Romov, ki jim glede izobrazbe uspe doseči svoje cilje. Večinoma na to vpliva okolje ali drugi dejavniki. Ampak prihodnost si moramo sami načrtovati. V življenju se je treba boriti. Včasih je treba vložiti več truda, včasih manj. Ampak mislimo pozitivno in bodimo optimistični, kajti s trudom, voljo in potrpežljivostjo zmoremo vse.

Že v osnovni šoli sem vedel, da se bom vpisal na gimnazijo in nato na študij. Tam sem spoznal tudi svoje močno področje – jeziki. Izobrazba mi zelo veliko pomeni in ko le imam možnost, otroke spodbujam k učenju in načrtovanju prihodnosti, da dokažemo, da tudi Romi zmoremo vse, če le hočemo...

Marcel Baranja,
izvajalec učne pomoči
Romski akademski klub

UČNA POMOČ IN USTVARJALNE DELAVNICE

Pri projektu »Dvig socialnega in kulturnega kapitala v okoljih, kjer živijo predstavniki romske skupnosti« sem začela sodelovati proti koncu leta 2010. Na začetku je moje delovno področje bilo usmerjeno k nudenju učne pomoči na mojem področju, torej matematiki. Aprila 2011 sem začela izvajati učno pomoč v romskem naselju Kamenci. Z otroki iz Kamenec smo se srečevali vsak dan od 15. do 18. ure. Zavedam se, da glede na to, da smo učno pomoč v Kamencih začeli izvajati dokaj pozno, nismo mogli pričakovati posebnih rezultatov. Vendar pa se je pokazalo, da so otroci začeli kazati interes za domače naloge in tudi za

učenje. Vsekakor je pomembno, da otrokom postane šola vrednota, da si zastavijo cilje glede šolanja in jih poskušajo doseči ter da s tem postanejo odgovorni za svoje izobraževanje.

Dobra dva meseca sta bila hitro naokrog in tako se je učna pomoč za šolsko leto 2010/2011 v Kamencih zaključila. Med počitnicami smo organizirali nekaj delavnic, miselnih in ustvarjalnih.

Otroci iz Kamenec so se udeležili prvega dne romskega tabora, ki je potekal v romskem naselju Borejci. Tabor je potekal cel teden. Sodelovala sem pri izvajanju

delavnic in tudi sama sem izvedla delavnico, kjer smo izdelovali nalepke za steklo, nakit ter barvali kamne.

Tukaj se je moje sodelovanje pri projektu zaključilo. Bila je neprecenljiva izkušnja, pozitivna in prijetna. Zahvaljujem se Vinku, Tini in Sandiju, da so mi pomagali, kadarkoli sem pri izvajanju svojih

nalog naletela na oviro ter seveda, da so mi omogočili sodelovanje pri projektu. Zahvala gre tudi Doris, saj me je predlagala za izvajanje učne pomoči pri matematiki.

Vsem, ki kakor koli sodelujete pri projektu, želim, da bi vam novo šolsko leto prineslo še več uspehov in pozitivnih rezultatov ter še dodatno izboljšanje socialnega položaja romske skupnosti.

Maja Adanič

POLETNE POČITNICE

Počitnice sem preživela pri babici v Srbiji. S prijateljicami smo se odločile oditi na bazen, kamor smo se peljale z avtobusom. Na bazenu smo se imele zelo lepo, saj smo tam preživele kar celo popoldne. Po kopanju smo šle na sprehod; ker je moja babica imela rojstni dan, smo ji kupile zelo lepo darilo. V mestu smo se posladkale s sladoledom, ogledale smo si tudi nekatere zanimive zgradbe in kipe. Kasneje smo z družino odšli obiskat babico, kjer smo imeli zabavo do poznih ur. Počitnice so bile super, vrnitev v šolo pa je bila še lepša.

Šeherezada Bernica
OŠ Maksa Durjave Maribor

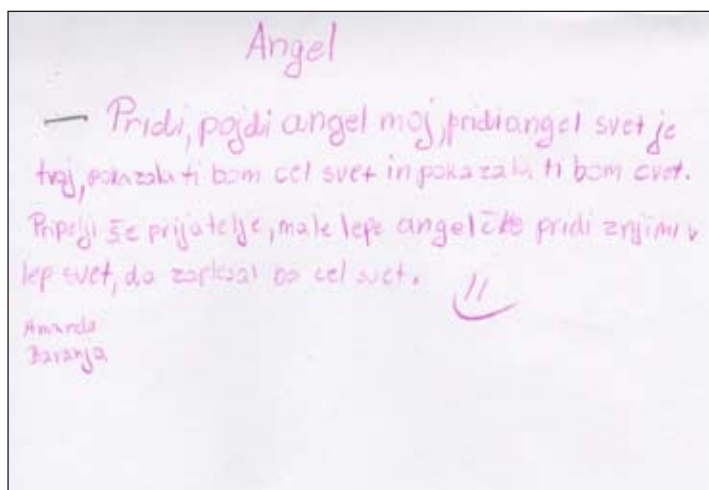
Počitnice sem preživela lepo in zanimivo, zato sem bila vesela. Prvi ponedeljek smo se z družino odšli kopat v Terme Olimia; tam smo bili cel dan. Na žalost je začelo deževati, zato smo se oblekli in odšli domov. V mesecu avgustu sem se s prijateljicami večino časa imela lepo. Hecali smo se, zabavali in imeli tudi pidžama party. Zadnje dneve sem se začela učiti za

šolo, nisem bila najbolj vesela, vendar se moram potruditi, da bom uspešno zaključila novo šolsko leto.

Safeta Abdulahu
OŠ Maksa Durjave Maribor

Prve dni med počitnicami sem s prijateljem večinoma igral nogomet. Enkrat smo se šli kopat v Terme Olimia, tam smo bili skoraj cel dan. Zaradi dežja smo morali prej kot dogovorjeno domov. Nekajkrat smo bili tudi v Račah, kjer sem obiskal strica. Pri stricu smo se prav tako kopali, ker ima velik bazen na dvorišču. Ob koncu avgusta sem se začel pripravljati za novo šolsko leto, ki se ga veselim.

Raif Abdulahu
OŠ Maksa Durjave Maribor

PEDAGOŠKI INŠTITUT

Razvoj in izvajanje različnih oblik vzgojno-izobraževalnega dela za predšolske otroke in njihove družine ter otroke, ki vstopajo v šolo in njihove družine

V tokratni številki Projektnih novin bomo pisali o aktivnostih, ki smo jih na Pedagoškem inštitutu izvajali v poletnih mesecih. Predstavili bomo usposabljanja za izvajanje dejavnosti za romske otroke in starše, ki se bodo odvijale v partnerskih vrtcih in osnovnih šolah, govorili bomo o gradivih, ki jih bodo izvajalci uporabljali pri svojem delu ter predstavili pravljično-ustvarjalne delavnice, ki so se odvijale v v Romskih izobraževalnih inkubatorjih Prekmurje (Vanča vas – Borejci, Kamenci) in v Vrtcu Murska Sobota.

Dejavnost: Spoznavno-animacijski dnevi v vrtcu in osnovni šoli

V okviru te dejavnosti, ki jo bo skupaj z osnovnimi šolami izvajalo 10 partnerskih vrtcev, smo z izvajalkama usposabljanja, go. Stanislavo Stegne in go. Gordano Vranešič načrtovali vsebine ter oblikovali modul izobraževanja. Izvedli smo 2 usposabljanji po 4

ure v dveh okoljih (za tiste projektne partnerje, ki so se odločili za izvajanje te dejavnosti v njihovih vrtcih in osnovnih šolah). Vseh udeležencev je bilo v obeh okoljih skupaj 50 (strokovni delavci vrtcev, romski sodelavci in strokovni delavci osnovnih šol). Udeleženci usposabljanja so nam v evalvacijskih vprašalnikih sporočili, da bodo lahko izkušnje z usposabljanja v veliki meri prenesli v prakso, še posebej pa jim je bilo všeč prijetno vzdušje na usposabljanju, izmenjava idej in izkušenj, skupinsko ter aktivno delo.

Vrtci so se povezali z okoliškimi osnovnimi šolami, na katere se vpisujejo otroci iz njihovih vrtcev, ter na usposabljanje povabili tudi učitelje prve triade in ostale zainteresirane učitelje ter romske sodelavce. Sodelovanje vrtca in osnovne šole je ključno pri zagotavljanju blagega prehoda otrok iz vrtca v šolo. Večina izvedb v okviru te dejavnosti se bo po vrtcih in osnovnih šolah začela izvajati z letošnjim šolskim letom (od septembra 2011 dalje). Eden izmed projektnih partnerjev, Vrtec pri OŠ Puconci, pa je s sodelujočo matično šolo OŠ Puconci že izvedel prvo dejavnost in že takoj (po samo eni izvedbi) so nam sporočili izjemno pozitiven rezultat: ena mama je svojega otroka vpisala v vrtec, druga pa se je o možnostih vpisa pozanimala v vrtcu.

Fotografije z usposabljanj za izvajanje Spoznavno-animacijskih dni v vrtcu in osnovni šoli:

Maribor, 22. 8. 2011

Trebnje, 28. 6. 2011

Dejavnost: Dejavnosti v vrtcu za otroke, ki niso vključeni v vrtec in njihove starše

Na usposabljanjih, ki smo ju prav tako izvedli v dveh okoljih in ki ju je izvajala mag. Sonja Rutar, smo se z udeleženci pogovarjali zlasti o tem, zakaj je zgodnja vključenost otrok v različne programe predšolske vzgoje pomembna ter kako pomembno vlogo pri tem igra vključenost staršev. Ugotavljali smo tudi prednosti in izzive upoštevanja inkluzivnih pristopov ter identificirali pomen vključenosti romskih sodelavcev v izvajanje dejavnosti. Pogovarjali smo

se tudi o oblikovanju ustreznega učnega okolja ter o primernosti dejavnosti in materialov, ki jih bodo izvajalci uporabljali v okviru izvajanja dejavnosti. Udeleženci, katerih je bilo v obeh okoljih skupaj 12, so v evalvacijskem vprašalniku z najvišjo oceno ocenili, da so na usposabljanju prejeli informacije, ki so jih pričakovali ter da je bila udeležba na usposabljanju pomembna z vidika načrtovanja posameznih dejavnosti.

S posameznimi izvedbami bodo vrtci pričeli z letošnjim šolskim letom (od septembra 2011 dalje). Je pa Vrtec Trebnje te dejavnosti že izvajal celo šolsko leto 2010/2011. Ugotavljajo izredno pozitivne učinke tako pri otrocih kot starših, kot nadvse pomembno pa navajajo vlogo romske pomočnice, katera jim je v veliko pomoč, še zlasti pri prevajanju v romski jezik.

Fotografije z usposabljanj za izvajanje Dejavnosti v vrtcu za otroke, ki niso vključeni v vrtec in njihove starše:

Tišina, 30. 6. 2011

Trebnje, 26. 8. 2011

Dejavnost: Oblikovanje in uvajanje kulturno in jezikovno primerenih didaktičnih sredstev

Od mednarodne organizacije ISSA (International Step by Step Association), ki promovira in spodbuja razvoj izobraževanja za vse ter si prizadeva za kulturno in razvojno primerno prakso, smo pridobili licence za prevod 12-ih slikanic. Prevedli smo jih v slovenski jezik,

v prekmursko ter dolenjsko romščino. Na terenu se je zaradi specifičnosti romskega jezika kot možen problem izpostavilo nerazumevanje prevoda slikanic v dolenjsko romščino (zlasti na območju Bele krajine), zato smo poleg treh jezikov v slikanice dodali še črto, na katero bo lahko romski sodelavec zapisal prevod v jeziku (obliki), ki bo otrokom in staršem na določenem območju razumljiv.

Nastali so trije kompleti po 4 slikanice: za otroke, stare od 2-3 let, od 4-5 let in od 6-8 let ter

pripadajoči priročniki za uporabo slikanic za vzgojitelje, romske asistente ali starše. Poleg slikanic in priročnikov bomo k slikanicam predvidoma meseca oktobra 2011 dodali še tri različice trijezičnih slikovnih slovarjev, ki so pomembni za razumevanje besedišča v slikanicah. Raziskovalka na projektu Samanta Baranja in zunanji sodelavec Aljoša Rudaš sta ilustracije za trijezične slikovne slovarje pridobivala v okviru pravljичno-ustvarjalnih delavnic v Romskih izobraževalnih inkubatorjih Prekmurje (Vanča vas – Borejci, Kamenci) in v Vrtcu Murska Sobota. Izvedla sta 21 delavnic z različnimi vsebinami, katerih se je udeležilo 79 romskih otrok. Pravljичno-ustvarjalne delavnice so bile namenjene otrokom vseh starosti. V prvem delu delavnic

sta se posvetila branju pravljic v romskem in slovenskem jeziku ter obnovitvi prebrane pravljice s posebnim ozirom na podobne situacije v življenju otrok. Drugi del je bil namenjen različnim dejavnostim za otroke (pantomima, uganke, izdelava igrač...) in upodobitvi izbranih pojmov, ki so se pojavili v določeni slikanici. Najboljše ilustracije bodo vključene v slikovni slovarček, ki bo vseboval najpogostejše pojme iz slikanic, in sicer v slovenskem jeziku, prekmurski in dolenski romščini.

Fotografije s pravljичno-ustvarjalnih delavnic v Romskem izobraževalnem inkubatorju Prekmurje, enota Vanča vas-Borejci:

Za uporabo trijezičnih slikanic in pripadajočih priročnikov je bilo izvedeno usposabljanje za vse projektne partnerje in sodelujoče osnovne šole, in sicer eno srečanje v dveh okoljih. Usposabljanji sta izvedli raziskovalki na projektu, Samanta

Baranja, ki je izpeljala jezikovni del, ter Jerneja Jager, ki je izvedla pedagoški del usposabljanja. Vseh udeležencev v obeh okoljih skupaj je bilo 50.

*Fotografije z usposabljanj za
Oblikovanje in uvajanje
kulturno in jezikovno primernih
didaktičnih sredstev:*

Maribor, 25. 8. 2011

Semič, 30. 8. 2011

Dejavnost: Učenje drugega jezika
in dvojezičnost v vrtcu

Tudi v okviru te dejavnosti je bilo konceptualizirano usposabljanje, izveden pa 1. del izmed štirih načrtovanih. Usposabljanje je izvedla mag. Sonja Rutar, in sicer v dveh okoljih. V okviru usposabljanja so bile obravnavane naslednje vsebine: stopnje multikulturne šolske transformacije; Kaj je jezik? Kako smo se učili prvega jezika?; Kako smo se učili drugega jezika? Faktorji vpliva na učenje drugega jezika; Kako se učimo jezika?; Vloga vzgojitelja/učitelja, vloga učnega okolja. Udeleženci so ves čas aktivno sodelovali v

izmenjavi idej in izkušenj ter razpravi o možnih načinih spremljanja učinkov, ki jih bodo opazili v skupini otrok na podlagi sprememb, ki jih bodo uvedli v lastno prakso, v učno okolje. Vseh udeležencev v obeh okoljih je bilo 39.

*Fotografije z usposabljanj za Učenje drugega
jezika in dvojezičnost v vrtcu:*

Maribor, 31. 8. 2011

Leskovec pri Krškem, 29. 8. 2011

Dejavnost: Programi za opolnomočenje romskih
družin pri vzgojnem delu in spodbujanju otroko-
vega razvoja

V okviru te dejavnosti smo oblikovali vsa gradiva, potrebna za izvajanje programov za opolnomočenje romskih družin pri vzgojnem delu in spodbujanju otrokovega razvoja (za otroke, stare od

0 do treh let in za otroke, stare od treh do šestih let): gradiva za otroke, gradiva za starše in navodila za izvajalce dejavnosti.

Opravljena je bila tudi konceptualizacija in izvedba prvega dela usposabljanja za izvajanje dejavnosti za obe starostni skupini otrok v dveh okoljih. Na usposabljanjih, ki sta jih izvedli ga. Judita Kamenšek in ga. Stanislava Stegne, so udeleženci prejeli zgoraj omenjena gradiva ter se seznanili z načinom in namenom uporabe le-teh. Udeležencev je bilo v obeh okoljih skupaj 48.

Fotografije z usposabljanj za izvajanje Programov za opolnomočenje romskih družin pri vzgojnem delu in spodbujanju otrokovega razvoja:

Tišina, 29. 8. 2011

Trebnje, 25. 8. 2011

Jerneja Jager, raziskovalka
Samanta Baranja, raziskovalka
Pedagoški inštitut

VRTEC KERINOV GRM - OPREMILI OTROŠKO IGRIŠČE Z IGRALI

V okviru pripravljalnega programa Vrtca Kerinov grm smo pri večnamenskem objektu uredili otroško igrišče za igro otrok in druženje staršev na prostem in ga 24. 08. 2011 prevzeli v uporabo. Romski otroci so navajeni živeti pretežno zunaj in se šele postopoma privajajo na zaprti prostor, zato rabijo še posebej v času prilagajanja na vrtec čim več aktivnosti na prostem.

Pri objektu, kjer so prostori vrtca, je bilo še neurejeno zemljišče, ki je bilo predvideno za otroško igrišče. Iz ESS in MŠŠ sredstev smo financirali večnamenska in vzdržljiva igrala. Program v pripravljalnem vrtcu Kerinov grm je celosten in prilagojen potrebam vključenih romskih otrok (od 2 do 4 let) in njihovih staršev. Program izvajamo po metodologiji Korak za korakom, upoštevajoč državni kurikulum za vrtce in ISSA standarde kakovosti za vzgojitelje ter potrebe naših otrok. Osnovno vodilo je tudi na igrišču dobro počutje otrok in staršev, zagotavljanje varnosti ter celostno razvijanje otroka skozi raznovrstne gibalne aktivnosti na prostem.

OPREMA IGRIŠČA je morala biti ustrezna, po predpisanih standardih in hkrati vsestransko primerna; tudi za otroke od 2 do 6

let za izvajanje raznovrstnih gibalnih aktivnosti. Igrišče je razdeljeno v cone, po katerih so postavljena igrala z varnostno podlago. Možno je oblikovanje mivke, igra in počitek otrok na robu peskovnika, plezanje po različnih plezalih, spuščanje po toboganu in opazovanje okolice z višine, plazenje, plezanje, skrivanje, umik in igro vlog v igralni hišici – večnamenski lokomotivi ter guganje na različnih gugalnicah.

Glede na to, da igrišče še ni ograjeno, smo morali hkrati zagotoviti igrala, ki bodo vzdržala tudi večje obremenitve, šolarje do 14 let in več. Vse uporabnike igrišča bomo navajali na primerno uporabo igral, spoštovanje skupne lastnine ter delitev odgovornosti ob uporabi. Čaka nas še ureditev okolice igral, zasaditev dreves in trave.

Odrasli in starejši otroci so z veseljem ugotovili, da se lahko na igralih igrajo, gugajo in plezajo tudi oni. Igrišče je postalo prostor, kjer domačini niso razdeljeni na tabore, starši predšolskih otrok pa so kmalu ugotovili, da morajo zaradi varnosti svojih otrok biti prisotni.

Maja Koretič,
vodja projekta
Vrtec Kerinov grm

Utrinki iz Vrtca Kerinov grm...

POLETNE DELAVNICE V ROMSKEM IZOBRAŽEVALNEM INKUBATORJU HUDEJE

V času počitnic so v RII Hudeje ustaljen ritem ustvarjalnih delavnic in učenja ob družabnih igrah popestrile raziskovalne delavnice in fotografske ter video delavnice v izvedbi Inštituta za narodnostna vprašanja.

Raziskovalne delavnice z naslovom »Kako so nekoč živeli Romi« so potekale od 25. do 29. julija 2011 pod vodstvom dr. Vere Klopčič. Otroci so starše in stare starše povprašali o načinu življenja (bivalnih razmerah) nekoč, o načinu preživljanja (poklicih) nekoč, o oblačilih in o običajih (poroka) nekoč. Po pripovedovanju zgodb so otroci svojo predstavo o posamezni temi narisali na risalni list. Rdeča nit raziskovalnih delavnic je bila izdelava šotoru, v kakršnem je nekoč živela romska družina in priprave na postavitve šotoru, ki smo jo izvedli za zaključek raziskovalnih delavnic.

Fotografske in video delavnice pa so potekale od 1. do 5. avgusta 2011 pod vodstvom dr. Janeza Pirca. Otroci so navdušeno sprejeli fotoaparate in video kamere ter se odpravili na teren. V naši vasi so posneli približno 3000 fotografij, pri čemer smo najboljše uporabili za fotografsko razstavo ob zaključku delavnic, nastal pa je tudi kratek film, ki smo si ga ravno tako ogledali zadnji dan. Poleg fotografiranja in snemanja smo se naučili še prenosa fotografij iz aparata v računalnik ter obdelave

fotografij in montaže video posnetkov.

Kljub temu, da sta se delavnici po vsebini tako razlikovali, so se otroci obeh z veseljem udeleževali. Z izvajalci obeh delavnic smo navezali prijeten odnos in se poslovili z upanjem, da se prihodnje poletje zopet srečamo.

Vida Hočevnar

Pogovor ob šotoru, ki je nastal v okviru raziskovalne delavnice

Razstava fotografij ob zaključku fotografske delavnice

POLETNE DELAVNICE V ROMSKEM IZOBRAŽEVALNEM INKUBATORJU V ROSALNICAH

Otroštvo je letni čas veselja, ki nas navdaja z brezmejno domišljijo naših otrok. Šolske obveznosti so bile že krepko za nami. No, bil je še sem pa tja kakšen popravni izpit, ki smo ga na koncu z lahkoto opravili. In začele so se počitnice in z njimi tudi delavnice v romskem naselju Rosalnice-Boriha pri Metliki, ki so potekale pod okriljem Inštituta za narodnostna vprašanja. Sledilo je sestavljanje programa delavnic, ki je bil zasnovan na domišljiji in globoki ustvarjalnosti.

S Kristino sva tako začeli z delavnico Angleščina skozi igro, kjer so otroci skozi igro z žogo, na prehodu in v praksi spoznali osnove angleščine. Odpravili smo se kar v mesto v picerijo, kjer je gospa natarica »pozabila« slovensko, pa tudi romsko ni znala, zato so morali otroci v angleščini naročiti pico in povedati, kaj naj bo na ta tej pici. To, kar so si naročili, so potem morali tudi pojesti.

Sledila je delavnica »Kdo sem, od kod prihajam«, ki se je dodobra raztegnila kar na dvodnevno delavnico, ob kateri so otroci spoznavali romsko zgodovino, od kod prihajajo, kaj se je vse dogajalo v zgodovini, kako so se Romi (včasih Cigani) sporazumevali – spoznavali smo simbole, ki so jih puščali v gozdovih iz vejic, zatem s kredo narisane v mestih, pa tudi določene kode v jeziku, ki so jih uporabljali, da so lažje preživeli. Spoznavali smo romsko himno, zastavo itd. Sledila je izdelava družinskega drevesa. Otroci so se z velikim navdušenjem vrgli v raziskovanje korenin in spraševali starše in stare starše o prednikih. Na koncu so bili osupli nad odkritim in v očeh se je počasi prebujal ponos, predvsem na to, da je njihov pradedek bil nekoč izvrsten konjenik v jugoslovanski vojski, da ga je poznal širok krog ljudi in da je bil poleg tega še izvrsten kovač. Dobili smo tudi obisk predstavnikov Inštituta za

narodnostna vprašanja, ki so nam prinesli ogromno materiala za naše delavnice, in takrat je šlo za res. Priredili smo kviz o poznavanju romske kulture, sive celice so bile več kot napete, na koncu smo jih sprostili s plesom.

Sledile so delavnice »Mali znanstvenik«, kjer smo spoznavali vodo v vseh agregatnih stanjih, izdelovali filtre za čiščenje vode, spraševali se, kako nekatere težke stvari, kot so ladje, lahko plavajo na vodi, zakaj nekatere potonejo. Sledila je delavnica o svetlobi, kjer smo se spraševali, od kod prihaja svetloba, zakaj je pri nas dan in na drugem koncu sveta takrat noč. Spraševali smo se, kako nastane mavrica in jo tudi umetno naredili. Potem je sledila delavnica o zraku. Tukaj smo raziskovali nevihte in grom, odkrivali, zakaj lahko letala letijo. Spoznali smo, kako je pomemben kisik za življenje in to ponazorili s poizkusi, izdelovali smo mline na veter. Naslednja je bila delavnica o zvoiku, kjer smo izdelovali ropotulje, brenkice, spoznavali živalske glasove. Imeli smo tudi delavnico, kjer smo izdelovali nakit in šivali oblačila ter vse to predstavili na modni reviji v naselju. Zelo zanimiva, tudi za starše in stare starše, je bila delavnica »Naša pekarna«, kjer smo izdelovali čokoladne in kokosove kroglice, čokoladne rulate s kokosovim nadevom ter

kremne rezine. Vse dobrote smo na koncu razdelili po naselju, kjer smo dobivali komentarje: »Ooo-oo, takšne delavnice bi pa večkrat morali imeti!«

Sledili sta plesni delavnici, kjer smo spoznavali tradicionalno romsko ali cigansko glasbo v svetovnem merilu in primerjali Rome po svetu. Ob najljubši skladbi smo sestavili koreografijo in seveda plesali. Na naslednji delavnici smo kombinirali tradicionalne ciganske ritme z modernimi, kot so hip hop in tako sestavili kar nekaj plesov. Seveda so nas kar nekajkrat obiskali tudi sosedi in prijatelji, ki niso romskega porekla, in takoj so bili deležni tečaja romščine. Otrokom se je tako lepo zdelo, da tudi oni druge učijo svoj jezik. Iz teh obiskov se je razvilo lepo sodelovanje in dobili smo kar nekaj povabil, da se udeležimo raznih prireditev na občinski ravni in se predstavimo z našimi plesi. Prvi nastop je predviden že konec septembra.

Delo z romskimi otroki je zame osebno ena čudovita izkušnja, kjer sem spoznala ognjevitost tega naroda in takoj sem vedela, da z nekimi klasičnimi metodami ne bom dosegla veliko. Potrebno se je postaviti na njihov nivo, jim dati možnost, da oni navidezno vodijo celotno zadevo, in obe s Kristino sva se le lahko čudili. Veliko se govori o problemu skoncentriranosti med romskimi otroki - na naših delavnicah ga nisem zasledila, je pa dejstvo, da je potrebno slediti tej neustavljivi energičnosti in brezmejni domišljiji in jo niti za

trenutek omejevali!

Ob zaključku vsake delavnice je bilo še toliko energije, da smo jo izkoristili na sprehodih ob bližnji reki Kolpi in velikokrat sem delavnice končala s težkim srcem, saj me je vsakokrat spremljalo vprašanje: »Ej gadj, zakaj že greš, kaj jutri spet prideš?«

Milena Grubač

Poletna kolekcija mladih modnih oblikovalk iz Rosalnic

Priprave bodočih manekenk na modno revijo ob mentorstvu dr. Vere Klopčič z INV-ja

KOTIČEK ZA NAJMLAJŠE / EK MIŠTU LEKTIKNEDER

Mojca Pokrajculja

Mojca Pokrajculja je pometala hišo in našla med smetmi krajcar. Zanj si je kupila piskrček. Zvečer je zlezla vanj, legla in zaspala. Zunaj je bil hud mraz in padala je slana. Mojco Pokrajculjo je zbudilo močno trkanje na vrata njene hišice. »Kdo je zunaj?« je vprašala. »Jaz sem, lisica. Oh, Mojca Pokrajculja, lepo te prosim, pusti me k sebi, zunaj brije burja in pritiska mraz. Zmrznem, če me ne vzameš pod streho!« je javkala. Mojca Pokrajculja se ni dala kar tako pregovoriti in je dejala: »Če kaj znaš, ti odprem, drugače ne!« »Šivilja sem,« je dejala lisica. Mojca Pokrajculja je spustila lisico v piskrček. Legli sta in takoj zaspali. Še preden sta se v spanju prvič obrnili, je že zopet trkalo na vrata. Ko je Mojca Pokrajculja vprašala, kdo spet trka, je objavkalo: »Oh, Mojca Pokrajculja, lepo te prosim, zunaj je burja, slana pada in jaz zmrzujem. Volk sem in izučen mesar.« »Ker nekaj znaš, le pridi k nama,« je odgovorila Mojca Pokrajculja, odprla vrata in pustila volka v piskrček. Iz spanja jih je zbudilo javkanje: »Mojca Pokrajculja, lepo te prosim, odpri mi. Burja brije, slana pada in jaz, medved, zmrznem, če me ne pustiš k sebi.« »Kaj pa znaš?« ga je vprašala Mojca Pokrajculja. »Čevljar sem,« je odgovoril medved. Mojca Pokrajculja mu je nato odprla vrata na stežaj. »Danes pa res vso noč ne bo miru,« se je hudovala Mojca Pokrajculja, ko je znova zaslišala trkanje in tannanje: »Mojca Pokrajculja, lepo te prosim, pusti me k sebi, zmrzujem!« »Kdo pa si in kaj znaš?« je vprašala gospodinja. »Jaz sem zajček. Šivati znam kakor krojač,« se je glasil odgovor. Nato je tudi zajček dobil svoj kotichek pod piskrčkom. Mojca je bila že res huda, ko je zopet nekdo trkal in stokal: »Mojca Pokrajculja, lepo te prosim, spusti me noter, ne prenesem več burje in slane.« Bil je srnjak. Mojca Pokrajculja je tudi tega vzela pod streho, ko je zvedela, da je izučen drvar. Nato so vsi sladko zaspali.

Ratjaskru i Mojca Pokrajculja, udoulen so fersute zi late, bičhaudja pri buti. U ruf linja brija mistu

haube. Andja bernjengri auvdjin, čhordja la andi pijri te čhitja pru maurijmo. Taude pumege haube misti kerauti, te gejlje te soul. Kerautiskru i rouka njigindja: »Av-bee, jaaaaj, mri djomra dukhal!« Mojca Pokrajculja lake phendja: »Ža andi konjha te tauv tuke tej.« Rouka uštijni te gejlje andi konjha. Ejvda kinjaha sauri žejne feršlofinde, muta i rouka papal glasne na njigindja, afka dugu njiginlahi, hot la i Mojca Pokrajculja bičhaudja andi konjha te taul tej. I rouka geli afka trijal andi konjha, te taul tej. Lake pa na dukhalahi i djomra te ni u tej peske na tauvlahi. Ham uj žanlahi, kauj i Mojca Pokrajculja gurudja i auvdjin, te fejn la hauja auri ži lejsti. Erš palu dau šej fejn feršlofindja. Ratjaskru papal i Mojca Pokrajculja sakune bičhaudja pri buti, la roukake pa phendja: »Sabofkinja, kauj sala hi kerautiskru nasvauli te nauštik souvehahi, tuke akaun mejk khlik paštjuv, hot na oujha kinjuzijmi.« Khlik pala dau andi konjha kezdingja bari merzotja. »Tu la haujal!« »Me, me na, tu sala!« te afka durededer khrauvre krijvuzinahi. »Čour site sinja kherutnu, niku aur na žanlahi misti auvdjin, te niku nauštik gejlje andi pijri, dur adau, kauj u vuder sinja čapijme. Hot khrauvre na krijvuzinahi u ruf phendja: »Pašjouvas menge sa pru dumu, irijme merukham! Odoleske so hauja i auvdjin, leske kezdinla te čujul andru muj.« Sauri žejne pašlijle tejl zari

pijri pri čaur, te menteš feršlofinde. Čak i rouka na feršlofindja, kauj daralahi, hot lake perna upre. De te čauče lake polouke kezdinja andr umuj te čujul i auvdjin. Sik pe kho-ustja tejl te la auvdjinaha pru muj maukhtja le šoušoj, sou souvlahi zari late. Pala dau te ouj bri kinja feršlofindja. Žangaudja la i bari vrišča. Kada žangalijle, lijne ezbe, kauj pe le šoušojiske andru muj cidijnel i auvdjin. Kezdinde le te mau-rel. Phagerde leske angdjune pre, erš akur gejlau nauši. Sa-ur i žejne naušnahi pali leste, i Mojca Pokrajculja pa aučhili kurkouri pra pirdjaha. Šoušujiske šoha buter na baurdijle u angdjune pre, duru dau hile mejk adijskru dij u angdjune pre harneder zaru palune.

Preizkusi se v vlogi prevajalca:

- Kot si lahko opazil, je zgod-bica napisana v slovenskem in romskem jeziku. Poskušaj del zgod-bice, ki je napisan v slovenščini, prevesti v romščino in obratno.
- V besedilu se pojavljajo romske besede, ki so zastarele oz. se več ne uporabljajo v tolikšni meri. Najdi ustrezne romske besede za:

- VOLK _____
 - LISICA _____
 - MED _____
 - ŠIVILJA _____

- Kaj si se novega naučil iz te zgod-bice?

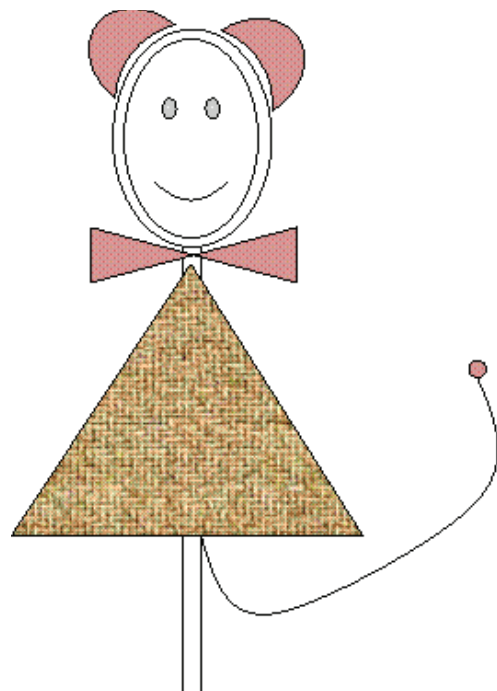
IZDELAJ SI SVOJO LUTKO

Za izdelavo potrebujemo:

- kuhalnico;
- barvasto krpico ali košček blaga;
- flomaster;
- vrvico;
- lepilo.

Postopek izdelave:

1. Najprej izberemo primerno kuhalnico. S permanentnim flomastrom lutki narišemo oči in smrček/usta. Nato iz tršega papirja izrežemo ušesa, katere s pomočjo lepila pritrdimo na hrbtno stran ovalnega dela kuhavnice.
2. Iz izbranega blaga ali krpice izrežemo trikotno krilce, katero z ožjim delom prilepimo tik pod nastajajočo glavo lutke.
3. Iz tršega barvastega papirja izrežemo mašno, ki jo umestimo med glavo in krilcem.
4. Ob koncu dodamo še poljubno dolžino vrvice, ki služi kot miškin repek.

Sedaj pa s svojo lutko lahko pripoveduješ pravljico svojim prijateljem. Obilo zabave pri igri.

Otroški kotiček pripravil in uredil:
Aljoša Rudaš, Romski akademski klub

PROJEKTNE NOVINE 2011